

‘De kerk als contrastgemeenschap’ (Lucas 4: 1-13) (verkondiging 9 mrt 2025)
Gemeente van Jezus Messias

Wanneer ik in ‘Den Bosch’ ben, om te winkelen of om naar het Noord-Brabants museum te gaan, dan loop ik altijd even de St Jan in. De grote, indrukwekkende kathedraal van Den Bosch. In de Maria kapel, gelegen naast het voorportaal, steek ik altijd een kaarsje aan. Een klein lichtend moment van gedachtenis. Even stilstaan bij de kinderen en kleinkinderen of anderen die aandacht nodig hebben. Het is er altijd druk. Om me heen staan jonge en oudere mensen, gezinnen met kinderen, die in gedachten naar de aangestoken kaarsen kijken. Sommigen brengen een groet aan het Mariabeeld. Volgens de koster van dit Bosche heiligdom is het de laatste maanden drukker dan ooit. ‘Er is veel behoefte aan troost en hoop,’ aldus de koster.

Terwijl buiten het lawaai van de stad de muziek maakt, heerst hier binnen stilte. De haastige, gejaagde gang van buiten, verandert binnen in een bedachtzame tred. Het leven in de stad wordt bepaald door de continue haast van de 24-uurseconomie. In de gewijde ruimte wordt het ritme van het leven bepaald door de adem van de Heilige Geest. Eenmaal binnen, komen mensen tot rust; tot zichzelf. Je weet weer waarom je mens bent.

De kerk is eigenlijk een ‘contrastgemeenschap’. In de Gemeente van de Messias staat de lofprijzing aan God centraal en niet de aanbidding van de God van het kapitaal. Niet de macht wordt aanbeden, maar een kwetsbare, gekruisigde Zoon van de Eeuwige. De kerk is een contrastgemeenschap omdat haar kern ligt in het luisteren naar God die haar oproept tot omkeer. De maatschappij is gebaad bij een kerk die anders is. Wil de kerk zin hebben, dan staat ze haaks op de maatschappij. Als de gemeente van de Messias een betekenisvolle bijdrage wil leveren aan de samenleving, dan moet ze een andere gedaante hebben dan deze samenleving. Juist in de contrastrijke ontmoeting met elkaar, kunnen kerk en maatschappij van elkaar leren. Als de kerk en samenleving één pot nat zijn, dan heeft een dialoog geen zin.

Wil de kerk heilzaam zijn, helend voor deze tijd, dan is ze gericht op God die haar voortdurend aanspreekt en vormt. Juist door zich te richten op God; in verkondiging, ritueel, diaconie, missionaire roeping, viering en gebed, krijgt de kerk aandacht voor de mens in nood. Wie zich richt op God, wordt door deze God midden in de samenleving gesteld. Maar dan moet ze als kerk zich wel in heel haar wezen op de Eeuwige richten.

De kerk als contrastgemeenschap is een plek waar mensen al eeuwenlang op zoek zijn naar rust en reflectie. Een heilige ruimte waar we ons als mensen diepgaand kunnen richten op onze belangrijke levensvragen: 'Wie ben ik? Wat wil ik met mijn leven? Kan ik de grandeur en misère in mijn bestaan omarmen?' Om te weten wie je bent, is stilte broodnodig.

Of in de woorden van Eppie Dam in het gedicht: Huis om stil te zijn:

'Uit straten ronkend en rumoerig
heb ik een weg, een plek gezocht;
ik vond, het hart beklemd en roerig,
een huis gebouwd uit ademtocht.

Uit woordenvloed ben ik gekomen,
genaderd tot de bron van rust;
niet om er zomaar weg te dromen
maar stil te zijn naar hartelust.'

Het is de Messias zelf, die ook de stilte van de woestijn opzoekt, om zich op God te richten. De woestijn als 'contrastplek'. Niet langer de drukte van de dorpen rondom de Jordaan, maar de leegte van de woestijn. Geen plek zo geschikt voor bezinning als de woestijn. Hier kun je je niet achter een heg verstoppen of opgaan in de drukte van de massa. In de woestijn ervaren wij onze afhankelijkheid, onze kleinheid. Het komt aan op de essentie. Voor de Messias blijkt de woestijn niet alleen de woonplaats van de duivel, maar veel meer de plaats van Gods nabijheid. Hij ontdekt daar zijn roeping. Ook voor ons geldt dat stilte een verheldering van ons bestaan kan worden. Eenzaamheid kan uitgroeien tot een verbinding met God. Na zijn woestijnervaring, keert Jezus gesterkt terug naar Galilea. Het uithouden van de stilte, het uithouden met jezelf en je eigen demonen, brengt klaarheid. Ook, of zelfs voor de Messias.

De woestijn als verstilde 'contrast-plek' tegenover de chaotische drukte van de samenleving, is een prima beeld om de taak van de huidige kerk te beschrijven. Het is juist het contrast dat jongeren naar de kerk doet komen. De laatste jaren is er, o wonder, sprake van een groeiende interesse onder een kleine groep jongeren naar het christelijk geloof. Ze zijn geïnteresseerd in het mysterie, in het geheim, in het zoeken. Zo kan de oosters-orthodoxe kerk in Amsterdam zich verheugen over steeds meer jongeren in de vieringen.

Een van de nieuwkomers vertelt in een interview dat hij drie jaar geleden spontaan de kerk binnenstapte en werd gegrepen door het gezang, de wierrook, de iconen. Hij zegt: 'Hier is God een mysterie, je hoeft het niet verder in te vullen...we kunnen niet alles weten en begrijpen.' ...Een andere nieuwkomer had op internet het adres van de oosters orthodoxe kerk in Amsterdam gevonden en besloot de stap te wagen. 'Het was betoverend...Ik vond het heftig. Het was donker, met alleen wat kaarslicht. Er gebeurde van alles wat ik niet begreep...er werd gesproken over de genade van God. Dat Hij er was en je bij Hem kon komen. Dat raakte me diep.'

Ik raak nieuwsgierig naar jong volwassenen die voorzichtig het christelijk geloof en de kerk ontdekken. Het prikkelt mijn interesse naar hun drijfveren en naar hun beeld van de toekomstige kerk. Ik besluit naar het klooster Nieuw Sion in Diepenveen, bij Deventer gelegen te gaan. Iedere donderdag passen we op onze kleinzoon in Deventer, dus even binnen-struinen is geen probleem. Sinds 2015 hebben zich hier een aantal gezinnen en een aantal jongeren in de oude abdij Sion gevestigd en zijn een oecumenisch klooster gestart. De laatste vier monniken zijn naar Schiermonnikoog verhuist.

'Nieuw Sion' kent vier getijdegebeden en ik wil de vesper om zes uur 's avonds bijwonen. Nadat ik wat heb rondgelopen tussen de oude gebouwen ga ik naar de kerk en dompel me onder. Ik neem plaats in het koor en pak een gebedenboekje. De kerk is sober ingericht; donker; kaarsen branden en verder stilte. Tot mijn verrassing zitten er al aardig wat mensen in de kerk. Vlak voor aanvang komen er inderdaad jongeren de kerk binnen en nestelen zich in de koorbanken of gaan gewoon op de grond zitten. Ik schat dat we met een kleine dertig mensen bij elkaar zijn. En verrassend, ik behoor tot de ouderen in de kerk. Het avondgebed bestaat uit een paar liederen, lange stilte, gebed en zegen. De aandacht en devotie van de jongeren ontroert. Bijzonder dat een oude abdij weer een nieuwe kans krijgt.

Ik kan het niet nalaten om met één van de jongeren in gesprek te gaan. Wat zoekt hij? Wat vindt hij hier? Is dit de toekomst van de kerk? Veel te veel vragen natuurlijk. Het is de eenvoud van de getijden die hem aanspreekt. En dat hier serieus werk wordt gemaakt van het zoeken naar God; naar zin. Hij zegt: 'Stilte en gebed zijn voor mij de bouwstenen voor deze gemeenschap'...'Voor mij geen beamer of flitsende lichtshow. Ik zit voor mijn werk al hele dagen achter de laptop. Hier zoek ik wat anders.'

Genoeg huiswerk om over na te denken. Deze jongeren zoeken in deze tijd van spirituele leegte en het gemis aan grote verhalen, naar de helende stilte. Terwijl veel kerken vanwege de leegloop haast panisch zoeken naar nieuwe vormen van kerkzijn, wordt hier voor het aloude gekozen. Geen ronkende band of flitsende show. Stilte, gebed en bezinning, Het oude blijkt heel modern.

De Canadese filosoof Charles Taylor schrijft in zijn al in 2007 uitgegeven boek: 'De seculiere tijd', dat de kerk haar eigenheid vindt in het volgen van Christus. Volgens deze grote denker moeten we niet de aansluiting zoeken met de hedendaagse cultuur, maar de eigenheid van het geloof opnieuw ontdekken. Terugkeren naar de bronnen van Schrift, sacramenten en traditie. De kerk heeft een eigen, alternatief verhaal.

Het is de paradox van een protestantse theoloog dat hij veel woorden nodig heeft om te zeggen dat het mysterie van het geloof niet onder woorden is te brengen.

'Ik voel me als herdacht, herboren –
het eelt, de ziel opnieuw doorbloed;
ik ga, weer mens als ooit tevoren,
de wereld anders tegemoet.'

Ik zoek naar een kerk als contrastgemeenschap die de schoonheid van het heilige bewaard.

Moge het zo zijn

Jeroen Jeroense
4 maart 2025

Huis om stil te zijn

Uit straten ronkend en rumoerig
heb ik een weg, een plek gezocht;
ik vond, het hart beklemd en roerig,
een huis gebouwd uit ademtucht.

Uit woordenvloed ben ik gekomen,
genaderd tot de bron van rust;

niet om er zomaar weg te dromen
maar stil te zijn naar hartelust.

Hier klinkt de taal niet angstaanjagend
en daal ik tot mijn wezen in,
in stilte die bevrijdt, ontwapent:
een stem die spreekt van dieper zin.

Het veilig masker mag doormidden,
ik toon mezelf een waar gezicht;
terwijl – geopend – handen bidden:
ontvangend, weerloos, vederlicht.

Ik voel me als herdacht, herboren –
het eelt, de ziel opnieuw doorbloed;
ik ga, weer mens als ooit tevoren,
de wereld anders tegemoet.

(E. Dam, gedicht bij ingang Nykleaster in Jorwerd)

Nieuw Sion

nieuwsion.nl

<https://www.nieuwsion.nl>

Dichter bij God zijn, dichter bij jezelf. Klooster Nieuw Sion is een plaats en
gemeenschap waar mensen dichter bij God, bij zichzelf, bij de medemens en
de ...

Klooster Nieuw Sion, Vulikerweg 6, Diepenveen

Charles Taylor: 'Een seculiere tijd' Hij onderzoekt de ontwikkeling van die
aspecten van de moderniteit in het 'westerse christendom', die we seculier
noemen. In feite beschrijft hij ...

€ 64,50

